

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: nezletilý [REDACTED], narozený [REDACTED]
státní příslušnost: [REDACTED]
zastoupený zákonnými zástupci [REDACTED], narozený [REDACTED], a [REDACTED], narozená [REDACTED]
oba bytem [REDACTED]
zastoupení advokátem Mgr. Markem Sedlákem
se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
se sídlem Loretské náměstí 101/5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 31. 1. 2018, č. j. X,
takto:

- I. Rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 31. 1. 2018, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradu nákladů řízení 11 228 Kč, a to do rukou zástupce žalobce Mgr. Marka Sedláka, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

I. Obsah žaloby

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl podle § 152 odst. 6 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) zamítnut jeho rozklad proti usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „zastupitelský úřad“) č. j. X ze dne 30. 11. 2017 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu a bylo zastaveno řízení o této žádosti dle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
2. V žalobním bodě žalobce tvrdil, že podle judikatury, pokud existují a jsou doloženy objektivní důvody, musí správní orgán od povinnosti osobního podání upustit, jinak hrozí porušení čl. 36 odst. 1 LZPS. V tomto případě byla objektivním důvodem velká vzdálenost, neboť žalobcovi zákonní zástupci mají povolen trvalý pobyt na území České republiky (dále jen „území ČR“), kde se zdržují. Cesta do Vietnamu čistě za účelem splnění povinnosti osobního podání žádosti by byla nepřiměřeně časově náročná a finančně nákladná.
3. Z důvodové zprávy k zákonu č. 427/2010 Sb., kterým se mění mimo jiné i zákon o pobytu cizinců, vyplývá, že důvodem pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti může být například velká vzdálenost. Žalovaný tvrdil, že tato velká vzdálenost se použije v případě rozlehlých států s nízkou úrovní infrastruktury, což v souhrnu představuje případnou nemožnost žadatele, aby svou žádost osobně podal. Žalobce však ani z důvodové zprávy, ani ze zákona tento výklad nedovodil a domnívá se, že k upuštění od povinnosti osobního podání žádosti není nezbytné, aby velká vzdálenost představovala důvod, pro který je nemožné se osobně dostavit. Postačí, pokud by překonání velké vzdálenosti představovalo nadměrné časové a finanční náklady. V případě, kdy oba zákonní zástupci žijí na území ČR, kde mohou být kontaktováni a případně vyslechnuti, není setrvávání na povinnosti osobního podání žádosti v souladu se smyslem a účelem zákonného ustanovení, ale stává se pouhým formalismem.
4. Žalobce rozporoval argumentaci žalovaného rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 – 62, podle kterého je nezbytný osobní kontakt odpovědných úředních osob s žadatelem za účelem ověření tvrzených skutečností. Jelikož byl žalobce tou dobou nezletilý, mohly úřední osoby skutečnosti týkající se totožnosti, motivace a osobních poměrů zjistit provedením výslechu rodičů na území ČR. Za nepřiléhavou považuje žalobce argumentaci rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 8 As 1/2011 – 73, neboť žalobce žije ve Vietnamu, nikoli na území ČR.
5. Žalobce poukázal na skutečnost, že pobývá na území Vietnamu, kde o něj pečují jeho prarodiče. Žalovaný v této souvislosti v napadeném rozhodnutí uvedl, že je běžnou praxí, že zastupitelský úřad přijímá žádosti i jinou osobou pečující o žadatele, než je jeho zákonný zástupce (dále jen „pečující osoba“). Žalobce v tomto postupu vidí svévoli zastupitelského úřadu, neboť pro něj není v zákoně opora. Navíc takto dochází

k nedůvodným rozdílům při rozhodování o povinnosti osobní přítomnosti zákonného zástupce žijícího na území ČR při podání žádosti, kde na jedné straně zastupitelský úřad na výslovnou žádost neupustí od povinnosti osobního podání, ale na druhé straně postačí, pokud žádost osobně podá pečující osoba, přičemž tak činí právě z důvodu, že zákonný zástupce pobývá na území ČR.

II. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný předně uvedl, že se žalobce ani jeho zákonní zástupci před podáním žádosti o trvalý pobyt a žádosti o upuštění od osobní přítomnosti zákonného zástupce nezaregistrovali v systému Visapoint. Podle § 169f zákona o pobytu cizinců má žadatel povinnost si před podáním žádosti sjednat termín osobní schůzky způsobem, který daný zastupitelský úřad zveřejní. Na základě této skutečnosti dospěl k názoru, že skutečným cílem žádosti o upuštění od osobní přítomnosti zákonného zástupce bylo obejít povinnosti sjednání termínu k podání žádosti o povolení k pobytu.
7. Žalovaný nesouhlasil, že na základě judikatury je v případě existence a prokázání objektivních důvodů způsobujících nepřiměřenou zátěž povinen vyhovět žádosti o upuštění od osobní přítomnosti, neboť dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců zastupitelský úřad „může“ od této povinnosti upustit. V této souvislosti odkázal na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 3. 2018, č. j. 50 A 9/2018 – 56 (dále jen „rozsudek KS“), podle kterého je pouze na uvážení zastupitelského úřadu, zda byly naplněny podmínky pro upuštění od povinnosti osobní přítomnosti. Žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 – 67, podle kterého zákon obsahuje neurčitý právní pojem „v odůvodněných případech“, který má zastupitelský úřad vykládat v rámci svého správního uvážení. Tvrzení finanční zátěže, pracovního vytížení a pobyt zákonných zástupců na území ČR vyhodnotil zastupitelský úřad jako nedostatečně výjimečný a závažný důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.
8. Žalovaný uvedl, že pokud by se mohl každý žadatel pobývajících na území ČR domáhat upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, byl by tento postup v hrubém rozporu s účelem stanovení této povinnosti. Osobní podání slouží mimo jiné ke ztotožnění osoby žadatele, provedení výslechu a pohovoru za účelem zjištění stavu věci a skutečných poměrů v zemi původu a záměrů žadatele ve vztahu k naplnění účelu žádaného pobytu. Přitom tyto úkony zastupitelského úřadu představují nástroje kontroly vstupu na území ČR a základní opatření migrační politiky státu, které jsou odůvodněné zahraničně politickými a bezpečnostními aspekty.
9. Pojmem „velká vzdálenost“ uvedeným v důvodové zprávě zákona č. 427/2010 Sb. nebyla předjímána situace, kdy se žadatel nebo jeho zákonný zástupce nachází na území ČR. Žalovaný pod tento pojem přiřazuje situace, kdy by pro žalobce nebo jeho zákonného zástupce byla cesta sice možná, ale nepřiměřeně namáhavá, dlouhá a nákladná. Stále se však primárně použije na cesty v rámci státu, v němž má příslušný zastupitelský úřad sídlo. Rozsudek KS se zabýval výkladem pojmu „velká vzdálenost“, přičemž uvedl, že vzdálenost mezi Českou republikou a Vietnamem není důvodem, pro který by mělo být od trvání na osobním podání žádosti upuštěno.

10. Nakonec žalovaný uvedl, že na základě teleologického výkladu § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců je možné, aby povinnost osobní přítomnosti byla splněna prostřednictvím jiné osoby, než je zákonný zástupce, pokud taková osoba o nezletilého skutečně pečuje. Tento názor byl také obsažen v rozsudku KS, ve kterém soud dovodil, že žadatel má možnost podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu osobně spolu s osobou zmocněnou jeho zákonnými zástupci k výchově žadatele. Žalovaný se domníval, že tento postup není v rozporu se zákonem, ani zavedenou praxí zastupitelského úřadu. Nejedná se ani o svévoli, neboť tento postup byl uvedenou judikaturou schválen a slouží ve prospěch žadatelů tak, že zjednodušuje proces podávání žádostí nezletilými žadateli.
11. Žalovaný navrhl, aby soud zamítl žalobu pro nedůvodnost.

III. Replika žalobce

12. Žalobce znovu poukázal na důvody, pro které žádal o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti zákonnými zástupci, zejména velkou vzdálenost České republiky od Vietnamu, cenu zpáteční letenky a případné dočasné zdravotní problémy způsobené touto cestou. Dle žalobce se jedná o obecně známé skutečnosti, kterých si měli být pracovníci zastupitelského úřadu ze své úřední činnosti vědomi. Poměr dopadů na zákonné zástupce ku činnosti, kterou měli osobně vykonat, je dle žalobce nepřiměřený, až šikanózní.
13. S tvrzeními žalovaného ohledně pojmu „velké vzdálenosti“ žalobce nesouhlasil. Důvodová zpráva nikterak nezmiňuje podmínku nemožnosti překonat velkou vzdálenost, ale požaduje pouze existenci velké vzdálenosti. Upustit od povinnosti osobního podání žádosti je tedy možné i v případě, kdy existuje překážka velké vzdálenosti, kterou je možné překonat, avšak bylo by to nepřiměřeně namáhavé, dlouhé a nákladné.
14. Žalobce upozornil, že se na území ČR nenacházel, tou dobou pobýval na území Vietnamu. Tato situace byla v souladu s čl. 5 odst. 3 první pododstavec Směrnice Rady 2003/86 ES ze dne 22. 9. 2003, o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice“), podle kterého žadatel čeká na vyřízení žádosti mimo území členského státu, ve kterém chce pobyt realizovat. Nelze tedy argumentovat obdobnými situacemi, ve kterých žadatelé pobývali na území ČR a upuštěním od povinnosti osobního podání žádosti se snažili legalizovat svůj pobyt. Žalobce upozornil na čl. 5 odst. 5 Směrnice, podle kterého je třeba dbát na zájmy nezletilých dětí.
15. Z tvrzené zavedené praxe zastupitelského úřadu žalobce dovodil, že v případě nezletilých žadatelů, jejichž žádost podají pečující osoby odlišné od zákonných zástupců, postačuje skutečnost pobytu zákonných zástupců na území ČR k tomu, aby nevyžadoval jejich osobní přítomnost při podání žádosti nezletilým žadatelem.
16. Žalobce nespátroval, jakým způsobem by mohlo dojít k omezení nástrojů kontroly vstupů na státní území a základních opatření migrační politiky tím, že by případné výsledky zákonných zástupců byly provedeny Ministerstvem vnitra na území ČR, když zde oba zákonní zástupci mají legální pobyt. Vyžadovat cestu z České republiky do Vietnamu jen za účelem osobního předání žádosti žalobce nesledovalo žádný rozumný cíl.
17. Dále žalobce odkázal na argumentaci kasační stížnosti proti rozsudku KS, jelikož z tohoto rozsudku žalovaný obsáhle citoval a využíval jeho závěry pro podpoření své argumentace.

IV. Duplika žalovaného

18. Žalovaný uvedl, že cenu zpátečních letenek nikterak nezpochybnil, avšak poukázal na to, že žalobce nijak nedoložil dopad tohoto nákladu na rodinnou finanční situaci, případně na zdravotní stav, který by zákonným zástupcům bránil ve vykonání cesty do Vietnamu. Navíc žalovaný vyzdvihl, že postačuje, pokud by cestu vykonal jeden zákonný zástupce, což bez dalšího nemůže mít fatální důsledky pro rodinný rozpočet. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce na území Vietnamu bydlí, musí zde mít alespoň základní zázemí, což dále snižuje výši nákladů. Nakonec žádost může být podána jinou osobou, která byla pověřena péčí o žalobce v zemi původu, čímž jsou zcela eliminovány náklady na letenky.
19. Žalovaný uvedl, že tvrzení žalobce nezpochybnilo základní tezi, že se pojem „velká vzdálenost“ vztahuje ke vzdálenosti v rámci státu, ve kterém má příslušný zastupitelský úřad sídlo a na jehož území žadatel pobývá. Argumentace žalobce, kterou tvrdil, že zastupitelský úřad musí upustit od povinnosti osobního podání žádosti v případě existence a prokázání důvodů, byla zavádějící. Pokud by docházelo k upuštění od povinnosti osobního podání žádosti pouze pro velkou vzdálenost mezi územím ČR, na kterém žalobce nebo jeho zákonný zástupce pobývá, a Vietnamem, stal by se § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců obsoletním.
20. Žalovaný dále upravil své vyjádření k používanému pojmu „velká vzdálenost“ tak, že se posuzuje situace nejen žalobce, ale také jeho zákonného zástupce. Jelikož původně zákonného zástupce vynechal, mělo vyjádření zcela odlišný význam. Současně uvedl, že z kontextu případu si byl vědom, že žadatel pobývá na území Vietnamu a o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti žádají jeho zákonní zástupci pobývající na území ČR.
21. Trvání na splnění podmínky osobní přítomnosti žalobce, respektive jeho zákonného zástupce, nikterak neohrožuje zájem nezletilého dítěte ve smyslu čl. 5 odst. 5 směrnice. Žalobce neuvedl konkrétní argumenty, pro které by měl být postup žalovaného v rozporu se směrnicí.
22. Žalovaný považoval interpretaci zavedeného postupu zastupitelského úřadu za zavádějící, neboť v případě nezletilého žadatele lze nahradit přítomnost zákonného zástupce osobní přítomností osoby, které byla na základě plné moci svěřena péče o nezletilého žadatele. Takový postup je ve prospěch žadatele a slouží výlučně ke zjednodušení podání žádosti. Zároveň lze předpokládat, že taková osoba bude schopna poskytnout dostatečnou součinnost při provádění úkonů ve správním řízení, kterými se zjišťují relevantní skutečnosti a ověřuje se skutečný účel žádosti. Zásadní rozdíl žalovaný spatřuje v situaci, kdy si vystačí s osobní přítomností osoby, odlišné od zákonného zástupce, které byl nezletilý žadatel svěřen do péče, a v situaci, kdy upustí od povinnosti osobní přítomnosti zákonného zástupce. Přítomnost pečující osoby pro účely správního řízení dostatečně supluje přítomnost zákonného zástupce, neboť pečující osoba zná skutečné poměry nezletilého žadatele a jeho rodiny. Naopak právní zastoupení není přípustné, jelikož právní zástupce nemůže bezprostředně poměry žadatele znát a tedy nemohou být konzulárním úředníkem kvalifikovaně posouzeny. Žalovaný uzavřel, že postup zastupitelského úřadu nebyl založen na svévoli. Odkázal také na rozsudek KS, podle kterého uvedená praxe neznamená přílišný formalismus, naopak se jedná o postup aprobovaný judikaturou Nejvyššího správního soudu, jehož účelem je zmírnit rigiditu § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

23. Žalovaný uvedl, že povinnost osobního podání žádosti zákonným zástupcem je výslovně uvedena v § 169d odst. 2 věta druhá zákona o pobytu cizinců, přičemž se na tento případ nevztahuje žádná výjimka. Jako nepravdivé označil tvrzení žalobce, že se osobní přítomnost zákonného zástupce vyžaduje pouze pro předání formuláře se žádostí. Navíc mohl být zákonný zástupce nahrazen pečující osobou. Avšak i pro tuto situaci by bylo předpokladem řádné zaregistrování termínu pro osobní podání žádosti, což v projednávaném případě nebylo splněno.

V. Posouzení žaloby soudem

24. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež předcházelo jeho vydání, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (§ 75 zákona s.ř.s.).
25. Soud rozhodl bez jednání, jelikož žalobce svůj souhlas s tímto postupem výslovně uvedl a žalovaný se k výzvě podle § 51 odst. 1 s.ř.s. ve stanovené lhůtě nevyjádřil, na základě čehož byl souhlas žalovaného s rozhodnutím bez jednání presumován.
26. Žaloba je důvodná.
27. Podle § 42a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *„žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území (dále jen „společné soužití rodiny“) je oprávněn podat cizinec, který je nezletilým nebo zletilým nezaopatřeným dítětem cizince s povoleným pobytem na území nebo takovým dítětem manžela cizince s povoleným pobytem na území“*.
28. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců *„žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně“*.
29. Podle § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců se osobním podáním žádosti *„rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon. Povinnost osobního podání žádosti se vztahuje i na zákonného zástupce“*.
30. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců může zastupitelský úřad *„v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti“*.
31. Vzhledem k procesní nezpůsobilosti žalobce z důvodu nedostatečného věku za něj podle § 178 zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 32 odst. 1 správního řádu jednal jeho zákonný zástupce, přičemž v souladu s § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců byl zákonný zástupce povinen podat osobně žádost o povolení trvalého pobytu.
32. Ze správního spisu se podává, že dne 17. 10. 2017 byly zastupitelskému úřadu doručeny prostřednictvím elektronické pošty jak žádost žalobce o povolení k trvalému pobytu, tak současně i žádost o upuštění od povinnosti osobního podání této žádosti zákonnými zástupci, a to z následujících důvodů. Oba zákonní zástupci se tou dobou nacházeli na území ČR, kde měli povolený trvalý pobyt a kde zároveň podnikali, přičemž příjem rodiny byl závislý výlučně na výdělcích plynoucích z podnikání. Pokud by byli zákonní

zástupci nuceni vycestovat do Vietnamu pouze za účelem osobního podání žádosti, znamenalo by to pro ně výpadek příjmu plynoucího z podnikatelské činnosti, včetně další finanční zátěže. Podáním odůvodněné žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání spolu s žádostí o povolení trvalého pobytu byla splněna formální podmínka pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 věta první zákona o pobytu cizinců.

33. V rozkladu ze dne 5. 12. 2017 žalobce vyzdvihl současný pobyt zákonných zástupců na území ČR a velkou vzdálenost od území Vietnamu. Dále poukázal na orientační cenu zpáteční letenky a časové nároky nezbytné pro vykonání této cesty, které jsou vzhledem k povaze požadovaného úkonu nepřiměřené. Postup zastupitelského orgánu spočívající v neupuštění od povinnosti osobního podání žádosti považoval za čistě formalistický a bezúčelný.
34. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný za odůvodněné případy, pro které je možné upustit od povinnosti osobního podání žádosti, považoval situace hodné zvláštní zřetele, zejména zdravotní důvody, kvůli kterým se žadatel není schopen na zastupitelský úřad dostavit. Dále vyložil pojem „velké vzdálenosti“ ve smyslu vnitrostátní vzdálenosti od sídla zastupitelského úřadu spojené s nemožností dostavit se osobně. Současně prohlásil, že pouhé tvrzení finanční a pracovní zátěže nemůže být důvodem pro vyhovění žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání.
35. Soud konstatuje, že žalovaný má podle § 169 odst. 3 zákona o pobytu cizinců možnost, nikoli povinnost, upustit od povinnosti osobního podání žádosti na základě správního uvážení. Správní uvážení musí být učiněno v mezích stanovených ústavním pořádkem, příslušnou právní normou, popřípadě základními zásadami vztahujícími se k rozhodování správních orgánů. Při správním uvážení nesmí docházet k nepodloženým rozhodnutím anebo k libovůli správního orgánu. Avšak § 169d odst. 3 věta první zákona o pobytu cizinců obsahuje vedle výrazu „může“ také neurčitý právní pojem „v odůvodněných případech“, jehož aplikace v konkrétním případě podmiňuje použití a ovlivňuje výsledek správního uvážení. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2011, č. j. 5 As 47/2011 – 77, kombinace správního uvážení a neurčitého právního pojmu zpravidla omezuje diskreční pravomoc správního orgánu právě aplikací neurčitého právního pojmu.
36. Předmětem sporu je výklad pojmu „velká vzdálenost“ demonstrativně uvedeném v důvodové zprávě k zákonu č. 427/2010 Sb., kterým byla do zákona o pobytu cizinců přidána povinnost podat žádost o udělení povolení trvalého pobytu žadatelem, popřípadě jeho zákonným zástupcem, osobně na příslušném zastupitelském úřadu a s tím spojená možnost zastupitelského úřadu od této povinnosti upustit. Současně je nutné posoudit, zda při aplikaci tohoto pojmu nedochází k nedůvodným rozdílům.
37. V rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22, ve skutkově takřka totožném případě uvedl Nejvyšší správní soud, že „[v]zdálenost mezi Českou republikou a Vietnamem činí cca 9 000 km. Minimálně jeden ze zákonných zástupců by musel tuto vzdálenost dvakrát absolvovat, aby podal osobně žádost o dlouhodobý pobyt za své nezletilé dítě, a to za situace, kdy již oběma rodičům bylo v České republice vydáno pobytové oprávnění. Žalovaný ve vyjádření k žalobě dovozuje, že termínem „velká vzdálenost“ v důvodové zprávě je předjímana pouze situace, kdy je pro žadatele pobývajícího na území státu, v němž má sídlo zastupitelský úřad, nemožné se na tento úřad dostavit, tj. jedná se o velkou a objektivně nepřekonatelnou vzdálenost s ohledem na rozlehlost daného státu a aktuální dopravní dostupnost úřadu. Krajský

soud toto vymezení pojmu „velká vzdálenost“ bez dalšího přejal. Žalovaný ani krajský soud však neuvedly žádný rozumný důvod pro to, aby bylo v případě nezletilého procesně nezpůsobilého žadatele rozlišováno, zda je velká vzdálenost způsobena rozlohou země, kde je zastupitelský úřad umístěn (v kombinaci s nedostatečnou infrastrukturou), nebo je velká vzdálenost způsobena dlouhodobou přítomností jeho zákonných zástupců v zemi vzdálené tisíce kilometrů, kdy zákonní zástupci do země sídla zastupitelského úřadu pravidelně necestují. V obou případech je přesun do sídla zastupitelského úřadu nepochybně spojen s nemalými obtížemi (časovými, finančními), které je nutné překonat a nelze je bagatelizovat. Velká vzdálenost by nepředstavovala důvod pro upuštění od osobního podání žádosti např. v situaci, kdy by zákonní zástupci stěžovatelky Vietnam pravidelně navštěvovali a mohli tuto záležitost zařídit při některé z návštěv. V řízení nicméně nic takového nebylo tvrzeno ani prokázáno. Z textu žádosti naopak vyplývá, že cestu by zákonní zástupci byli nuceni vykonat právě jen z důvodu podání žádosti; k týmž závěrům dospěl Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 21. 11. 2018, č. j. 9 Azs 372/2018 – 25.

38. V souladu s citovaným názorem, zněním § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců a zněním důvodové zprávy k zákonu č. 427/2010 Sb. soud v nynějším případě neshledal důvody, pro které by musel být výklad pojmu „velká vzdálenost“ omezen na vnitrostátní poměry státu, ve kterém má sídlo příslušný zastupitelský úřad. Pokud žalovaný tvrdí, že by se uznáním velké vzdálenosti mezi územím ČR a Vietnamem jakožto „odůvodněným případem“ pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti stal § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců obsoletním, nemůže soud souhlasit. Výkladem pojmu „velká vzdálenost“ i v mezistátní souvislosti naopak dojde k naplnění účelu institutu upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Tímto závěrem není nijak zpochybněno, že rozhodnutí o upuštění od osobního podání žádosti zákonným zástupcem závisí na správním uvážení, jak poukazoval žalovaný odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu.
39. Pokud žalovaný i zastupitelský úřad tvrdí, že jsou běžně přijímány žádosti nezletilých žadatelů, podané prostřednictvím pečující osoby, vzniká tímto postupem dle soudu nedůvodný rozdíl ve výkladu pojmu „v odůvodněných případech“ a jeho aplikaci na správní uvážení. Podání žádosti pečující osobou totiž není osobním podáním žádosti ve smyslu § 169d odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, neboť ten požaduje, aby žádost osobně podal buď žadatel, nebo jeho zákonný zástupce. Přijetím žádosti od jiné pečující osoby, než zákonného zástupce zastupitelský úřad konkludentně upouští od povinnosti podat žádost osobně zákonným zástupcem například trvale žijícím na území ČR. Avšak formální žádost o upuštění od povinnosti osobního podání zamítne, neboť se dle názoru zastupitelského úřadu nejedná o odůvodněný případ. Dle již zmíněných rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22, a ze dne 21. 11. 2018, č. j. 9 Azs 372/2018 – 25, není pečující osoba totožná se zákonným zástupcem.
40. V souvislosti s přijímáním žádostí od pečující osoby soud poukazuje na zákon č. 176/2019 Sb., kterým se mění zákon o pobytu cizinců, a který v odstavci 166 upravil znění § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců tak, že za slovo „zástupce“ vložil slova „zákonným zástupcem se rozumí i osoba, která osobně pečuje o nezletilého žadatele na území státu, jehož je nezletilý žadatel občanem“. Avšak tato změna nemá na posouzení věci vliv, neboť soud je podle § 75 odst. 1 s.ř.s. vázán právním stavem, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
41. K rozdílnému postupu nebyl v době rozhodování správních orgánů zjevný legitimní důvod, a to ani s přihlédnutím k (jinak pravdivému) tvrzení, že přijímání žádostí od

pečujících osob je ve prospěch žadatele s účelem zjednodušení procesu podávání žádosti. Přesně za tímto účelem totiž byla zákonodárcem zakotvena pravomoc zastupitelského úřadu upustit od povinnosti osobního podání žádosti zákonným zástupcem podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Tento závěr je v souladu s již zmíněným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22, kde se uvádí, že *„[i]nstitut „upuštění od osobního podání žádosti“ je třeba chápat jako regulativ, který správnímu orgánu poskytl zákonodárce, aby v odůvodněných případech mohl zmírnit přílišnou tvrdost právní úpravy dopadající na konkrétní (jednotlivé) situace žadatelů. Aniž by Nejvyšší správní soud chtěl předjímat nové rozhodnutí správního orgánu, uzavírá, že při posuzování žádosti, které za nezletilé dítě podávají jeho zákonní zástupci žijící v České republice, není rozhodujícím faktorem toliko ekonomická situace zákonných zástupců žadatele, ale především účel, pro který žádost o pobytové oprávnění podávají, tedy sloučení rodiny a zájem nezletilého dítěte, a ve světle těchto okolností je třeba na posuzovaný případ nazírat. V neposlední řadě je pak nezbytné dbát na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů podávání žádosti o pobytové oprávnění bez osobní účasti zákonných zástupců nevznikaly nedůvodné rozdíly a vyvarovat se v tomto ohledu libovůle“.*

42. Skutečnost, že žalobce neměl registrovaný termín osobní schůzky k podání žádosti prostřednictvím systému Visapoint, není pro účely projednání žaloby relevantní, neboť existence registrovaného termínu není podmínkou k podání žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení trvalého pobytu. Ostatně by postrádalo smysl, pokud si měli zákonní zástupci žalobce podle § 169f zákona o pobytu cizinců sjednat termín osobní schůzky, na které by podle § 169d odst. 1, 2 a 3 zákona o pobytu cizinců podali žádost o povolení trvalého pobytu zároveň s doložením důvodů, pro které tak osobně učinit nemohou.
43. Žalobce tvrdil, že osobní přítomnost při podání žádosti postrádá smysl, neboť případný výslech a pohovor zákonných zástupců mohl být proveden ministerstvem vnitra na území ČR. V již zmíněném rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22, Nejvyšší správní soud uvedl, že posouzení této námitky je nad rámec předmětu řízení, což odůvodnil následovně: *„Stěžovatelka rozporuje rovněž smysluplnost osobní přítomnosti zákonných zástupců při podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu. Tuto skutečnost však nelze v daném řízení hodnotit, neboť osobní forma podání je stanovena přímo zákonem. Zastupitelský úřad se při posuzování žádosti o upuštění od tohoto požadavku nemusí zabývat tím, proč je osobní podání v konkrétním případě důvodné, rozumné či nezbytné, ale naopak tím, zda existují důvody, pro které není třeba na osobním podání trvat. Předmětem soudního přezkumu tedy nemůže být hodnocení smysluplnosti osobního podání, ale pouze posouzení, zda správní orgány správně vyložily neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“ a poté jej správně aplikovaly na zjištěný skutkový stav“.* Soud se s tímto názorem ztotožnil a z tohoto důvodu se smyslu a účelu osobní přítomnosti zákonného zástupce při rozhodování nevěnoval.
44. Žalovaný ve své argumentaci odkazoval na rozsudek KS, avšak soud se přiklonil k závěrům vyplývajícím ze soudem uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu, neboť právě těmito názory by se měl řídit za účelem sjednocení rozhodovací praxe ve správním soudnictví. Soud dále upozorňuje, že rozsudek KS nebyl meritorně přezkoumán Nejvyšším správním soudem, neboť kasační stížnost byla usnesením ze dne 19. 6. 2018, č. j. 2 Azs 136/2019 – 28, odmítnuta pro nedoplnění podstatných náležitostí.
45. Soudu závěrem dodává, že je mu znám rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2021, č. j. 3 Azs 116/2019 – 39, který sice rovněž řešil zamítnutí žádosti o upuštění od

Shodu s prvopisem potvrzuje

osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu, přičemž toto zamítnutí potvrdil, leč šlo o skutkově odlišnou situaci. Tou dobou nezletilá žadatelka o povolení k trvalému pobytu pobývala v době podání své žádosti na území ČR bez platného pobytového oprávnění, což tento případ podstatně odlišuje od nyní projednávaného.

VI. Závěr

46. Soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s.ř.s. řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s.ř.s. vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku, tedy zejména že pojem „velká vzdálenost“ není omezen na vnitrostátní poměry státu a že odůvodněným případem není pouze situace, kdy velká vzdálenost osobní podání žádosti zcela vylučuje, ale též situace, kdy ho výrazně ztěžuje (z důvodů časových, finančních aj.).
47. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalobce a soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci ve stanovené lhůtě náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a náklady související s právním zastoupením žalobce advokátem. Tyto jsou tvořeny jednak odměnou za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení a sepsání žaloby), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 3 100 Kč (§ 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) cit. vyhlášky) a dále dvěma paušálními částkami ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 cit. vyhlášky) a částkou 1 428 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Odměna za repliku nebyla přiznána, neboť uvedená argumentace nepřinesla nové skutečnosti a tím pádem se nejednalo o účelně vynaložený náklad. Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, činí 11 228 Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši, a to ve stanovené lhůtě do rukou právního zástupce žalobce advokáta Mgr. Marka Sedláka.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. června 2021

Milan Tauber v.r.
předseda senátu